

Skriftligt spörsmål SS 190/2026 rd

Johan Kvarnström sd

Skriftligt spörsmål om krav på brandlarmsystem

Till riksdagens talman

Lördagen den 2 maj bröt en brand ut i en byggnad med bland annat simhall, bollhall, café och gym i Ekenäs i Raseborgs stad, något som media rapporterat flitigt om (se till exempel Svenska Yle, Västra Nyland eller Hufvudstadsbladet). Till mångas stora förvåning framkom att denna flitigt använda kommunala byggnad saknade ett automatiskt brandlarmsystem. Avsaknaden av ett sådant brandlarmsystem var inte en försummelse sett till gällande minimikrav. Enligt uppgifter i media hade brandinspektionen inte rekommenderat ett sådant system. Att en byggnad där det samtidigt kan finnas många simhallsbesökare, en del cafébesökare och gymbesökare, plus hundratals människor i bollhallen vid olika evenemang får vara utan brandlarmsystem som varnar folk i byggnaden vid brand förefaller vara ett systemfel.

En förklaring som har framförts är att sådana krav inte fanns då byggnaden förstörades med en simhall som stod klar 1996 och att nya krav inte brukar gälla retroaktivt. Men det har gått 30 år sedan 1996, vilket är mer än en rimlig övergångsperiod.

Det är sant att lagstiftningen ofta strävar efter att vara teknologineutral och inte för detaljerad. Mycket av de konkreta kraven framkommer först i förordningar. Nämnda brand ger ändå vid handen att lagens krav behöver ses över så att alla byggnader där det vistas hundratals människor i regel skulle åläggas med krav på ett automatiskt brandlarmsystem.

Detta är inte kritik mot nuvarande regering, snarare uppmärksammande av ett gammalt problem och systemfel som en sorglig händelse i Ekenäs har belyst. Lösningarna kan vara flera. Den snabbaste vore en översyn av gällande förordningar och deras tillämpning. Jag vill betona att ingen myndighet har gjort något fel, men just därför att detta har kunnat ske då regler har följts behöver regelverket uppdateras. I nämnda brand fick ingen allvarliga skador, men den bröt ut vid ett relativt lugnt tillfälle. Om det hade skett under en handbollsmatch och simhallens rusningstid, eller under en studentdimission eller en stor konsert, hade utgången i värsta fall blivit mycket allvarligare.

En bättre garant för strängare krav vore en lagändring. Ett alternativ som jag vill lyfta fram är införandet av en ny paragraf i räddningslagen, exempelvis en ny 18 a § med en rubrik i stil med "Brandsäkerhet i byggnader där fler än 100 personer samtidigt kan vistas". Lagens krav kan givetvis inte vara helt stela utan bör lämna utrymme för viss flexibilitet, så att oskäligen fall inte skall uppstå.

En möjlig paragraftext kunde lyda så här:

Klart
5.0

Skriftligt spörsmål SS 190/2026 rd

"Ägaren eller innehavaren av en byggnad ska säkerställa att byggnaden är utrustad med ett system för tidig upptäckt av brand och varning av personer, i en omfattning som är tillräcklig med hänsyn till lokalens storlek, användning och det antal personer som samtidigt kan vistas där.

Om en lokal är avsedd för eller i praktiken används av fler än 150 personer samtidigt, ska lokalen vara utrustad med ett automatiskt brandlarmsystem.

Om installation av automatiskt brandlarmsystem i enskilt fall kan anses uppenbart oskälig, ska lokalen i stället utrustas med ett annat tillräckligt system för branddetektion och varning som säkerställer att personer kan utrymma säkert.

Räddningsmyndigheten får, inom de ramar som anges i förordning av statsrådet, i enskilda fall besluta om de krav som behövs för att uppfylla denna paragraf."

Med hänvisning till 27 § i riksdagens arbetsordning ställer jag följande spörsmål till den minister som saken gäller:

Kan regeringen vidta åtgärder för att skärpa kraven på brandsäkerhet i byggnader där många människor kan vistas samtidigt, och

ser regeringen en lagändring som nödvändig för att så skall ske eller finns det andra sätt att nå samma resultat?

Helsingfors 8.5.2026

Johan Kvarnström sd